

Hva nå?

Rapport

fra dialogmøte med folkeaksjonen for oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja.

Scandic hotell Havet - 6. november 2021 – Bodø

Bakgrunn for dalogmøtet

Folkeaksjonen ble stiftet 17. januar 2009. Den har vært aktiv i nesten 13 år.

På bakgrunn av dagens praktiske, politiske, situasjon knyttet til oljeaktivitet i området Lofoten, Vesterålen og Senja er spørsmålet om folkeaksjonens mål er nådd. Om så er tilfelle; hva skal skje med folkeaksjonen nå?

Slike problemstillinger kan til tider medføre høyt følelsesmessig engasjement, og diskusjoner bidrar til polarisering. Med ønske om å få en god start på prosessen fram mot en sak i folkeaksjonens årsmøte i 2022 kontaktet folkeaksjonens ved Daniel Weiss Folkehelsealliansen i Nordland med spørsmål om mulighet for å fasilitere en dialog for en samling av folkeaksjonens lokallagsledere (her bør vi nok være mer presise). Folkehelsealliansen har ikke slike muligheter, men pekte på noen av alliansens medlemmer som har erfaring med slik fasilitering. Helmer A. Jakobsen og Stian Molvik takker for oppdraget, og for tilliten fra Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja og fra Folkehelsealliansen i Nordland.

Metodisk grunnlag

Vi møtes til dialog med en ærlig vilje til gjensidig forståelse. Enighet er altså ikke målet. Dialogen er et partnerskap, der vi anerkjenner de andre som likeverdige mennesker. Med anerkjennelse følger respekt. Vår eneste hensikt er å belyse en sak og forøke vår innsikt. Til debatten møtes vi derimot som til kamp, der vår oppgave er å beseire motstanderen.

I dialogen forsøker vi å møte andre med åpenhet, vennlighet og omtanke. Dialogen både forutsetter og bidrar til å skape et trygt og inkluderende rom. I debatten har vi ofte et kjølig forhold til andre. Atmosfæren er preget av avstand og konfrontasjon.

I dialogen er det viktigere å forstå de andre enn selv å bli forstått. Det er viktigere å lytte enn å snakke. En innlevende og sympatisk lytting som springer ut av en ærlig vilje til å finne mening i de andres utsagn. En dypere forståelse ikke bare for deres synspunkter, men også for deres interesser og eksistensielle situasjon. I debatten lytter vi nok også, men da ofte for å finne svakheter og feil - for deretter å kunne angripe.

Dialogen tydeliggjør - debatten forvrenger. I dialogen skal den enkelte få tid og anledning til å forklare og begrunne sine standpunkt. Ingen skal måtte sprelle i den andres definisjonsnett. I debatten er det ofte den mest taleføre som både setter premissene og utlegger hva de andre egentlig mener. Nyansene forsvinner, og man klebes til synspunkter og holdninger man selv ikke står inne for.

I dialogen er vi prøvende, letende, ettertenksomme, selvkritiske. Samtidig søker vi å løfte fram og berømme de sterke sidene i de andres argumentasjon. I debatten er vi absolutte og ofte manipulerende. Vi utsteder skråsikre dommer, tendensiøse generaliseringer, urimelige beskyldninger.

Gjennom å lytte til de andre utvides vår horisont. Vi får et mer nyansert bilde av virkeligheten. Ved å lære mer kommer vi kanskje til å tenke annerledes. Vi kan til og med la oss overbevise om at vi har tatt feil, og våger å innrømme det. Det koster oss ingenting, for erkjennelsegleden og respekten for det bedre argument er større enn forfengligheten. I

debatten blir vi stadig mer skråsikre på egne standpunkter. Alt som kan svekke dem avvises. Lydhørhet og innrømmelser forveksles med svakhet.

Dialog betyr ikke at vi skjuler eller oppgir vår egen identitet - eller at vi ukritisk godtar alt det de andre sier. Å gå rundt forkledt som hverandre er ikke noe ideal. Vi må være ærlige og tydelige, og vi må åpent våge å utfordre synspunkter vi ikke skjønner eller godtar. Men vi skal gjøre det på en måte som ikke skader andres integritet som mennesker. Det er meningene - ikke menneskene - vi skal kunne kritisere og ta avstand fra. Dette betyr at den ærlige og klargjørende dialogen ofte kan avdekke en avstand mellom synspunkter, som den uforpliktende "smalltalk" skjuler.

I dialogen søker vi alltid bedre løsninger - felles løsninger, hvis mulig. Det er alles ansvar å bidra til dette. I debatten er vi derimot opptatt av å forsvare en løsning. Min egen.

Praktisk innretning av dialogen

Selve dialogen baserer vi på en tilnærming kalt W x 3; - Hva? - Hva så? - Hva nå? Prosessen deles i tre deler, fra å bli enige om hva skjedde? Hva er bakgrunnen for situasjonen vi står i nå, via det å jobbe med å definere hva veien hit betyr for oss, i den situasjonen vi befinner oss i nå til et tredje steg der vi finner hvilke tiltak vi bør gjennomføre på bakgrunn av den kunnskapen vi er kommet fram til. Den delte progresjonen i dialogen har til hensikt å redusere mulige misforståelser om begreper og situasjonsforståelse som ellers kan ligge til grunn for unødvendig uenighet om hva man bør gjøre. Hensikten med dialogen er å legge til rette for å klargjøre grunnlaget for å finne veien videre, som også er dialogens steg tre.

Vi deler forsamlingen i tre grupper med fem og en gruppe med fire deltakere. Dialogen ved bordene organiseres etter en "1 – 2 – 4 – alle"-tilnærming. Det vil si at hver enkelt bruker litt tid på å tenke over spørsmål eller problemstilling og noterer ned viktige stikkord/poenger fra egen refleksjon. Så går man sammen to og to og bruker litt tid på å fortelle om sine refleksjoner, høre på den andre, hadde vi noe felles? Har den andre tenkt på noe annet enn meg? Så gjør gruppen den samme øvelsen rundt bordet før vi til slutt tar en runde fra bord til bord for å oppsummere hva gruppene er kommet fram til.

I vår dialog tar vi sikte på å gå gjennom de to første stegene, altså "hva?" og "hva så?". Det tredje steget i dialogen, "hva nå?" vil bli framtidskomiteens oppgave å løse folkeaksjonen gjennom i neste års landsmøte.

What?/Hva?

Dialogen innledes med spørsmålet hva? Hva er det vi står i nå?

Gruppe 1

Lofoten, Vesterålen og Senja har vært oljefrie områder over lang tid, men statusen er ikke så stabil som vi kunne ha ønsket oss.

Det kan være andre ting som kan påvirke havområdene i LoVeSE, for eksempel vindmøller.

Den nye regjeringen var ikke villig til å gå for en varig fredning av områdene. Det ble tegnet avtale som gjelder den kommende fireårsperioden. Oljefritt LoVeSe er den beste aksjonen vi har hatt, men vurderer det slik at kampen ikke er vunnet.

Folkeaksjonen kan være støttespiller for andre organisasjoner.

Gruppe2

Mener Folkeaksjonen er kommet så nær målet om oljefritt LoVeSe som det er mulig. Er det overhode mulig å vinne mer enn det som er gjort til nå, eller sliter vi oss bare ut?

Det grunnleggende er usikkerheten som ligger i de avtaler som er gjort. Hvordan bevare ressurser. Forvalte naturen som er bygd opp. Hvordan opprettholde statusen i havområder.

Vi bør være i beredskap. Det er mange andre ting som kan forstyrre havområdene.

Gruppe 3

Gruppen mener at Folkeaksjonen har vært en suksess. Aksjonen har vunnet fram med sine krav om oljefritt LoVeSe.

Annen aktivitet i området er med på å sikre statusen som oljefritt område. Rakettoppskyting og oljeaktivitet går for eksempel ikke godt sammen.

FNs bærekraftsmål må være med på å definere hva som skjer videre. Mener at medlemmene må være med i diskusjonen.

Gruppe 4

Gruppe 4 er også usikker på statusen til oljefritt LoVeSe. Mener at tilliten til myndighetene ikke er avklart.

Hvor er vi med organisasjonen i dag? Vi er sterke, har tillit fra andre og godt med medlemmer. Organisasjonen er ikke svekket. En sterk organisasjon med tillit i samfunnet.

Ressursene som er bygget opp i folkeaksjonen må forvaltes på en god måte uansett hva landsmøtet kommer fram til.

Oppsummering

Usikkerhet om folkeaksjonens oppdrag og hensikt er oppfylt?

Folkeaksjonen er sterk og har stor grad av tillit. Hvordan forvalte denne tilliten?

Hvordan forvalte organisasjonens aktiva, kunnskap, kompetanse og engasjement? Definere hvilke aktiva organisasjonen har, og hvordan disse skal forvaltes videre.

So what?/Hva så?

Etter oppsummering av status i første runde går vi videre med spørsmålet "hva betyr dette for folkeaksjonen?"

Gruppe1

Folkeaksjonen må få innspill fra medlemmene, hvem er organisasjonen? Usikkerheten fordrer at vi legger en strategi for involvering, og for å bevare integriteten.

Ulik vektlegging av hvem man henter innspill fra. Er det forskjell på aksjonistiske medlemmer og andre medlemmer? Hvem er medlemmene og hvem skal bestemme hvor mye den enkelte stemme skal telle?

Vi må ha en strategi for innspill, for hvordan vi skal vektlegge engasjementet. Vi må se trusselbildet rundt LoVeSe og ta dette med videre i prosessen.

Og, vi må ha en strategi for å få til en åpen og tillitsfull dialog med medlemmene.

Gruppe2

Folkeaksjonen må ha et strategisk mål og en strategi hvis vi skal fortsette.

Status sier oss at vi må jobbe videre med å ta vare på den store matressursen som ligger i havet.

Grunnlaget for å opprette aksjonen var å holde LoVeSe oljefritt. Er dette oppnådd? Har vi oppnådd hensikten eller ikke?

Gruppe3

I det videre må vi se på forholdet mellom aksjon og organisasjon. Skal vi kanskje gå over til en kunnskapsbasert organisasjon og legge ned aksjonen?

Folkeaksjonen er blitt større enn seg selv. Mye kunnskap og kompetanse i aksjonen. Mener vi ikke kan la dette gå tapt. Vi må ha en strategi for å føre kunnskapen videre, nasjonalt og internasjonalt. Vi er blitt større enn oss selv.

Gruppe4

Vi må bygge en strategi for å bevare organisasjonen og bevare økonomien. Det vil bli vanskelig å starte opp igjen om vi nå legger ned.

Vi må være i beredskap for havet. Leve Havet! Alle er opptatt av havet og det er så mye mer enn olje som forurensrer havet. Folkeaksjonen må jobbe videre med strategiske mål for bevaring av havet.

Vi må definere hva vi jobber for, en organisasjon med mål om varig oljefritt LoVeSE. Mange medlemmer kunne tenke seg å pakke mer inn i dette. Jobber vi kun mot olje? Eller burde vi jobbe for varig bevaring av ressursene i havet? Vi må se hele trusselbildet rundt havet, og det er Fremtidskomiteens oppgave å utrede disse spørsmålene.

Hvilken risiko ser vi i å avvikle folkeaksjonen? Vi har nådd mange verdifulle mål og organisasjonen er med i mange diskusjoner i samfunnet. Hvis det blir vedtatt at vi skal breie ut organisasjonen, risikerer vi å miste alliansepartnere, for eksempel oppdrettsnæringa.

Now what?/Hva nå?

Gjennom dialogen har man avklart en del problemstillinger framtidskomiteen må ta hensyn til i det videre arbeidet.

Det er ikke konsensus om folkeaksjonens mål om varig vern mot oljeaktivitet i Lofoten, Vesterålen og Senja er nådd. Det er vårt håp at Folkeaksjonen oljefritt Lofoten, Vesterålen og Senja har nytte av dialogen i Bodø, og finner bruk for momenter og punkter gruppene kom fram til. Vi håper også at tanken om dialog følger folkeaksjonen i den videre prosessen.

Igjen; takk for oppdraget, og lykke til i den videre prosessen.

Sign.

Helmer A. Jakobsen

og

Sing.

Stian Molvik